

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А І Н И

01 жовтня 2018 р.

Справа №0540/8024/18-а

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі:
головуючого - судді Логойди Т.В.,

розглянувши в порядку письмового провадження (за правилами спрощеного позовного провадження) адміністративну справу за позовом Захарової Тетяни Федорівни до Покровського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Донецької області про зобов'язання вчинити певні дії,

в с т а н о в и в:

У серпні 2018 року Захарова Т.Ф. звернулася до суду з вказаним адміністративним позовом, в якому зазначала, зокрема, що є внутрішньо переміщеною особою, яка за місцем фактичного проживання перебуває на обліку у відповідача як отримувач пенсії. З 01 квітня 2017 року виплату пенсії припинено з підстав, що не передбачені ст. 49 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», внаслідок чого утворилася заборгованість за період з 01 квітня 2017 року по 30 квітня 2018 року в розмірі 34734,79 грн.

Вважаючи, що відповідачем порушено право на пенсійне забезпечення, просила зобов'язати Покровське об'єднане управління Пенсійного фонду України Донецької області виплатити їй заборгованість по пенсії за період з 01 квітня 2017 року по 30 квітня 2018 року в сумі 34734,79 грн.

Відповідач подав відзив на позовну заяву, в якому зазначав, що позивач перебуває на обліку у відповідача і їй виплачується пенсія з урахуванням її статусу внутрішньо переміщеної особи. За період з 01 квітня 2017 року по 30 квітня 2018 року виникла заборгованість по пенсії в розмірі 34734,79 грн., яка буде виплачена на умовах окремого порядку, який має визначити Кабінет Міністрів України, що передбачено п. 16 Порядку здійснення контролю за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року №365. Такий порядок на даний час Кабінетом Міністрів України не визначено. Вважав, що не порушив права позивача. Просив в задоволенні позову відмовити.

Судом встановлено, що Захарова Т.Ф. є пенсіонером та внутрішньо переміщеною особою, місце проживання якої було зареєстровано на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження (м. Ясинувата Донецької обл.), а фактичне місце проживання/перебування – на підконтрольній українській владі території (м. Мирноград Донецької обл.), що підтверджується відповідною довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Перебуває на обліку у відповідача як отримувач пенсії за віком, і з травня 2018 року відповідачем їй виплачується пенсія.

*306*3238304*1*2*

З 01 квітня 2017 року - до перебування на обліку у відповідача, виплату пенсії було припинено іншим органом Пенсійного фонду України з підстав, що не передбачені ст.49 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», що відповідачем не заперечується.

Після взяття позивача на облік відповідачем пенсію поновлено, однак не виплачено з дня припинення її виплати - з 01 квітня 2017 року по 30 квітня 2018 року, внаслідок чого утворилася заборгованість в розмірі 34734,79 грн.

Відповідач вважав, що сума заборгованості по пенсії підлягає виплаті лише на умовах окремого порядку, який має визначити Кабінет Міністрів України, що передбачено п. 16 Порядку здійснення контролю за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року №365.

Дослідивши матеріали справи, вирішивши питання чи мали місце обставини, якими обґрунтовувалися вимоги та заперечення, та якими доказами вони підтверджуються, чи є інші фактичні дані, які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження, які правові норми належить застосувати до цих правовідносин, суд дійшов висновку, що позов підлягає задоволенню з таких підстав.

Статтею 46 Конституції України визначено, що громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними.

Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Статус внутрішньо переміщеної особи врегульований Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», відповідно до преамбули якого цей Закон відповідно до Конституції та законів України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлює гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» для взятої на облік внутрішньо переміщеної особи реалізація прав на зайнятість, пенсійне забезпечення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, на отримання соціальних послуг здійснюється відповідно до законодавства України.

Принципи, засади і механізми функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, призначення, перерахунку і виплати пенсій, надання соціальних послуг з коштів Пенсійного фонду, що формуються за рахунок страхових внесків роботодавців, бюджетних та інших джерел визначені Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Статтею 8 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» передбачено право громадян України на отримання пенсійних виплат та соціальних послуг.

Частиною 1 ст. 3 вказаного Закону визначено, що суб'єктами солідарної системи пенсійного забезпечення в Україні є: застраховані особи, а в окремих випадках, визначених цим Законом, - члени їхніх сімей та інші особи; страхувальники; Пенсійний фонд; уповноважений банк; підприємства, установи, організації (далі - організації), що здійснюють виплату і доставку пенсій.

Частиною 3 ст. 4 вказаного Закону визначено, що виключно законами про пенсійне

забезпечення визначаються: види пенсійного забезпечення; умови участі в пенсійній системі чи її рівнях; пенсійний вік для чоловіків та жінок, при досягненні якого особа має право на отримання пенсійних виплат; джерела формування коштів, що спрямовуються на пенсійне забезпечення; умови, норми та порядок пенсійного забезпечення; організація та порядок здійснення управління в системі пенсійного забезпечення.

Згідно зі ст. 5 вказаного Закону виключно цим Законом, визначаються, зокрема порядок здійснення пенсійних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням; порядок використання коштів Пенсійного фонду та накопичувальної системи пенсійного страхування.

Відповідно до ч. 1 ст. 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» пенсія виплачується щомісяця, у строк не пізніше 25 числа місяця, за який виплачується пенсія, виключно в грошовій формі за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання пенсіонера в межах України організаціями, що здійснюють виплату і доставку пенсій, або через установи банків у порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України.

Позивачу за певний період не виплачено пенсію, внаслідок чого утворилася заборгованість, що відповідач пов'язує зі статусом позивача як внутрішньо переміщеної особи.

Статтею 24 Конституції України встановлено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

В даному спорі наявність у позивача статусу внутрішньо переміщеної особи створює для нього, на відміну від інших громадян України, певні перешкоди в отриманні його пенсії.

В Україні визнається і діє принцип верховенства права, Конституція України має найвищу юридичну силу, її норми є нормами прямої дії, а тому органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ст. 8, ч.2 ст. 19 Конституції України).

Верховний Суд України 06 жовтня 2015 року ухвалив постанову в справі №608/1189/14-а, де зазначив, що держава відповідно до конституційних принципів зобов'язана гарантувати це право (право на отримання пенсії) незалежно від того, де проживає особа, якій призначена пенсія.

Статтею 6 Кодексу адміністративного судочинства України визначено, що суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого, зокрема, людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

Суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини.

Європейський суд з прав людини (далі - ЄСПЛ) в рішенні у справі «Пічкур проти України», яке набрало статусу остаточного 07 лютого 2014 року, встановив, що право на отримання пенсії як таке, стало залежним від місця проживання заявника. Це призвело до ситуації, в якій заявник, пропрацювавши багато років у своїй країні та сплативши внески до системи пенсійного забезпечення, був зовсім позбавлений права на пенсію лише на тій підставі, що він більше не проживає на території України (пункт 51 цього рішення). У пункті 54 вказаного рішення ЄСПЛ зазначив, що наведених вище міркувань ЄСПЛ достатньо для висновку про те, що різниця в поводженні, на яку заявник скаржився, порушувала статтю 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, згідно з якою користування правами та свободами, визнаними в Конвенції, має бути забезпечене без дискримінації за будь-якою ознакою - статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження, або за іншою ознакою, у поєднанні зі статтею 1

Першого протоколу до Конвенції, якою передбачено право кожної фізичної або юридичної особи мирно володіти своїм майном та закріплено, що ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Європейський суд з прав людини зазначив, що в контексті статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод поняття «майно» охоплює як «наявне майно», так і активи, включаючи право вимоги, з посиланням на які заявник може стверджувати, що він має принаймні законні очікування стосовно ефективного здійснення свого «права власності» (п. 74 рішення від 02.03.2005 року у справі «Von Maltzan and Others v. Germany»). Європейський суд з прав людини зробив висновок, що певні законні очікування заявників підлягають правовому захисту, та сформував позицію для інтерпретації вимоги як такої, що може вважатися «активом»: вона повинна мати обґрунтовану законну підставу, якою, зокрема, є чинна норма закону, тобто встановлена законом норма щодо виплат (пенсійних, заробітної плати, винагороди, допомоги) на момент дії цієї норми є «активом», на який може розраховувати громадянин як на свою власність. Таким чином, статтю 1 Першого протоколу до Конвенції слід застосовувати для захисту «правомірних (законних) очікувань».

Невиплатою позивачу пенсії за певний період з точки зору положень ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод відбулося втручання у право власності позивача, і таке втручання не було законним та порушило право позивача на отримання пенсії, на що він мав законні очікування.

З огляду на наведене для ефективного захисту прав та інтересів позивача бездіяльність суб'єкта владних повноважень щодо невиплати пенсії за певний період підлягає визнанню протиправною, а порушені права – захисту шляхом зобов'язання відповідача, який згідно із Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» є органом, який уповноважений виплачувати позивачу пенсію, виплатити позивачу заборгованість по пенсії (ч. 2 ст. 9, п. 10 ч. 2 ст. 245 Кодексу адміністративного судочинства України).

Вирішуючи спір судом враховані правові висновки, що викладені у рішенні Верховного Суду від 03 травня 2018 року за результатами розгляду зразкової справи №805/402/18 (провадження № Пз/9901/20/18), які відповідно до ч. 5 ст. 242 Кодексу адміністративного судочинства України мають бути враховані судом при виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин.

Щодо строку захисту порушеного права.

Відповідно до ч. 2 ст. 46 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» нараховані суми пенсії, не отримані з вини органу, що призначає і виплачує пенсію, виплачуються за минулий час без обмеження будь-яким строком з нарахуванням компенсації втрати частини доходів.

Порушення прав позивача – не отримання нарахованих сум пенсії – відбулося з вини органу, що призначає і виплачує пенсію, і мало триваючий характер. Процесуальний строк обмежує лише строк звернення до суду з позовом, і не обмежує строк захисту порушеного права, якщо спеціальними нормами матеріального права встановлені більші строки для такого захисту (в даному випадку на підставі ч. 2 ст. 46 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» позивач має право захистити своє порушене право на виплату пенсії за минулий час без обмеження будь-яким строком). На необхідність застосування при розгляді справ щодо пенсійного забезпечення крім процесуальних строків також й положень спеціальних норм неодноразово зазначалося і в рішеннях Верховного Суду України (зокрема, в рішенні від 25 травня 2016 року в справі № 21-1249а16), а також в постанові Верховного Суду від 03 травня 2018 року в справі № 805/402/18 (провадження № Пз/9901/20/18), які відповідно до ч. 5 ст. 242 Кодексу адміністративного судочинства України мають бути враховані судом при виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин.

Посилання відповідача на п. 16 Порядку здійснення контролю за проведенням

соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року №365 «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам», відповідно до якого суми соціальних виплат, які не виплачені за минулий період, обліковуються в органі, що здійснює соціальні виплати, та виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, є неприйнятними з огляду на положення ст. 5 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», згідно з якою виключно цим Законом, визначає порядок здійснення пенсійних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням.

Керуючись статтями 32, 139, 243 - 246 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

в и р і ш и в:

Позов Захарової Тетяни Федорівни (85327, Донецька обл., м. Мирноград, м/р Восточний, 15, кв.18, ПІН 2099016104) до Покровського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Донецької області (85323, Донецька обл., м. Мирноград, вул. Центральна, 13, код ЄДРПОУ 42169323) про зобов'язання вчинити певні дії задовольнити.

Визнати протиправною бездіяльність Покровського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Донецької області щодо невиклати Захаровій Тетяні Федорівні пенсії за період з 01 квітня 2017 року по 30 квітня 2018 року в розмірі 34734,79 грн.

Зобов'язати Покровське об'єднане управління Пенсійного фонду України Донецької області виплатити Захаровій Тетяні Федорівні заборгованість по пенсії за період з 01 квітня 2017 року по 30 квітня 2018 року в розмірі 34734,79 грн.

Стягнути за рахунок бюджетних асигнувань Покровського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Донецької області (85323, Донецька обл., м. Мирноград, вул. Центральна, 13, код ЄДРПОУ 42169323) на користь Захарової Тетяни Федорівни (85327, Донецька обл., м. Мирноград, м/р Восточний, 15, кв.18, ПІН 2099016104) здійснені нею документально підтверджені судові витрати в розмірі 704 (сімсот чотири) грн. 80 (вісімдесят) коп.

Рішення набирає законної сили у строк та у порядку, що визначені статтею 255 КАС України, і може бути оскаржене до суду апеляційної інстанції шляхом подання апеляційної скарги через суд першої інстанції протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

Повне рішення судом складено 01 жовтня 2018 року.

Суддя

Логойда Т. В.

1	001	001	001	001	001
2	001	001	001	001	001
3	001	001	001	001	001
4	001	001	001	001	001
5	001	001	001	001	001
6	001	001	001	001	001
7	001	001	001	001	001
8	001	001	001	001	001
9	001	001	001	001	001
10	001	001	001	001	001
11	001	001	001	001	001
12	001	001	001	001	001
13	001	001	001	001	001
14	001	001	001	001	001
15	001	001	001	001	001
16	001	001	001	001	001
17	001	001	001	001	001
18	001	001	001	001	001
19	001	001	001	001	001
20	001	001	001	001	001
21	001	001	001	001	001
22	001	001	001	001	001
23	001	001	001	001	001
24	001	001	001	001	001
25	001	001	001	001	001
26	001	001	001	001	001
27	001	001	001	001	001
28	001	001	001	001	001
29	001	001	001	001	001
30	001	001	001	001	001
31	001	001	001	001	001
32	001	001	001	001	001
33	001	001	001	001	001
34	001	001	001	001	001
35	001	001	001	001	001
36	001	001	001	001	001
37	001	001	001	001	001
38	001	001	001	001	001
39	001	001	001	001	001
40	001	001	001	001	001
41	001	001	001	001	001
42	001	001	001	001	001
43	001	001	001	001	001
44	001	001	001	001	001
45	001	001	001	001	001
46	001	001	001	001	001
47	001	001	001	001	001
48	001	001	001	001	001
49	001	001	001	001	001
50	001	001	001	001	001